

Список використаних джерел

1. France. – La documentation française et Ministère des Affaires étrangères. 1999. С. 159 – 163.
2. Вища освіта у Франції. URL: http://osvita.ua/abroad/higher_school/france/5618/
3. Хміль О. Особливості системи вищої освіти у Франції Молодь і ринок. №9 (68). 2010. С.95–99.
4. Смужаниця Д. І. Система вищої освіти Франції: історичний досвід та сучасний стан. Наук. вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2013. Вип. 29. С. 211–212.
5. Вища освіта у Франції. URL: <http://www.educationua.net/silovs-1126-2.html>

Статура А.О., студентка гр. МСЗп-171

Науковий керівник – Вербицька А.В., к.н.держ.упр.

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ МОДЕЛІ ВИЩОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ

Німеччина вважається серцем Європи і не тільки через географічне розташування, але й тому, що це справжній осередок наукових розробок та батьківщина видатних людей, яких вона подарувала світові. На світовій арені Німеччина займає провідне місце поміж найстабільніших країн, крім того вона є одним з найактивніших членів Європейського Союзу. Основою системи вищої освіти є університети. Вони мають, зазвичай, класичну структуру і завдання: несуть відповідальність за наукові дослідження, навчання, підготовку кадрів вищої кваліфікації, готують докторів наук та ін. Навчання триває щонайменше чотири роки [2].

Питаннями вищої освіти в Німеччині сьогодні займається Комісія з планування освіти. Крім того, діє федеральне Міністерство освіти і науки, Рада ректорів, наукова Рада й інші федеральні органи, кожен з яких виконує свої функції. На чолі вищого навчального закладу перебуває ректор і його заступник (проректор). Вищим органом влади є сенат. Сенат обговорює питання планування, розвитку наукової праці, навчального процесу, але не займається організацією поточної роботи. Цю функцію виконує головне правління, що зазвичай включає комітети з навчальних питань, студентських справ, фінансів, майна й будівництва та відділ кадрів [1].

Перше, що відрізняє організацію німецького університету – це незначна роль або повна відсутність кафедр. Друга особливість – відсутність розподілу на факультети. У більшості університетів факультети були ліквідовані ще в 60-ті рр. їм на зміну прийшли так звані спеціальності [3].

Існує чотири категорії викладачів: професор, асистент, науковий працівник і викладач спеціальних дисциплін (іноземних мов, спорту тощо). Функції перших двох виконують доктори, але професор повинен мати чималий досвід і обирається за національним конкурсом. Науковий працівник мусить мати вищу освіту, виконувати наукові дослідження і проводити практичні заняття зі студентами. Увесь викладацький склад має статус державних службовців. Викладачі університетів витрачають на наукову роботу приблизно 1/3 робочого часу, їхні колеги з вищих фахових шкіл мають удвічі вище тижневе лекційне навантаження, тому на дослідження у них залишається менше можливостей. Як і в Україні, у Німеччині прийнято видавати диплом про вищу освіту. Його одержують випускники більшості математичних, природничих, економічних і соціально-наукових факультетів. Найбільш розповсюджений ступінь, присуджуваний після закінчення – магістр [1].

Переважає більшість вищих навчальних закладів у Німеччині державні, але останнім часом стали з'являтися й приватні. Навчання в них платне. Активно розвивається система бізнес-освіти. У Німеччині встановлено загальні стандартні правила вступу до вищих навчальних закладів. Певною мірою, допуском до навчання в університеті є диплом Abitur, який видається за результатами навчання у гімназії або у загальній школі за програмою гімназії. Для отримання цього диплому випускникам шкіл необхідно скласти іспити з чотирьох основних предметів. Відповідність освітньому стандарту, зафіксованому дипломом Abitur, зазвичай дозволяє вступити до університету без іспитів. Кілька років тому деякі престижні університети зробили виняток з цього правила – під час вступу на ряд спеціальностей (особливо на медичні) абітурієнту все ж таки необхідно скласти вступні іспити і взяти участь у конкурсі [3].

Час навчання у ВНЗ поділяється на дві (основну і головну) стадії: дворічний базовий курс і дворічний професійний курс. Перша (найчастіше 4 семестри) складається із загальних обов'язкових предметів і включає заключні проміжні екзамени (перехід на другий щабель). Буває ще так званий переддипломний іспит. Випускники ряду спеціалізацій (наприклад, педагогіка) складають у якості випускного держіспит. Друга стадія надає студентам ширші можливості вибору предметів і завершується іспитами з присудженням диплома чи звання магістра або державними іспитами. При переході на другу стадію є можливість певної зміни напрямку навчання [2].

Оцінки у ставляться за шестибальною шкалою: 1 – дуже добре; 2 – добре; 3 – задовільно; 4 – досить (прохідний бал); 5 – недосить; 6 – незадовільно. На обох стадіях застосовують різні види занять: лекції,

контрольні роботи, практичні заняття, екскурсії. Вся програма, як і кількість тижневих годин регулюється упродовж навчання. На лекціях викладають базові дисципліни курсів, з яких пізніше складають проміжні чи заключні іспити. Під час семінарів, контрольних і практик вимагаються усні чи письмові роботи. Студент на них отримує курсовий сертифікат, необхідний як під час заключного екзамену, так і під час переходу на наступний рівень навчання. Він є головним засобом контролю якості навчання впродовж навчального року. Відвідування всіх видів занять є обов'язковим. Екскурсії проводяться для набування фахового досвіду. Студенти старших курсів залучаються до різного виду тьюторської роботи з молодшими студентами (з отриманням платні) [5, с. 118].

Система вищої освіти в Німеччині влаштована так, що у ВНЗ студент може отримати освітню ступінь від бакалавра до доктора наук. Країна пропонує навчання на безкоштовній основі як для корінних жителів, так і для іноземних студентів.

Визначна відмінність системи освіти Німеччини в тому, що студентам надається повна академічна свобода. Вони можуть самостійно складати план відвідування занять і вибирати час для практик і стажувань. При самоорганізації навчального процесу студент повинен дотримуватися основних вимог освітньої програми, по якій він навчається. Такий підхід виховує в студента відповідальність і самодисципліну.

Заклади вищої освіти поділяються на такі групи: університети (класичні, технічні, загальноосвітні), а також спеціалізовані заклади університетського рівня (вищі школи для підготовки вчителів, теологів, лікарів тощо) (група А); вищі фахові школи зі спеціалізованою фаховою підготовкою, (група В); вищі школи (коледжі) мистецтв і музики (група С) [4, с. 114].

Підсумовуючи викладене вище можна сказати, що система вищої освіти Німеччини має специфічну систему. Обсяги державного фінансування освіти в Німеччині знову зросли. Близько 30% студентів одержують матеріальну допомогу із федерального бюджету або бюджету земель. Розмір допомоги залежить від матеріального становища студента і місця його проживання, а найобдарованіші студенти одержують стипендії із різних фондів [3].

Таким чином, сьогодні Німеччина є прикладом успішної та ефективної модернізації та інтернаціоналізації вищої освіти, що підвищує конкурентні переваги класичної традиційної німецької системи освіти і сприяє загальному соціально-економічному благополуччю країни.

Список використаних джерел

1. Вища освіта Німеччини. URL: <http://gendocs/v32775>
2. Освіта в Німеччині: блискучі перспективи українських студентів. URL: s-osvita.com.ua
3. Національні особливості вищої освіти в Німеччині. URL: <http://www.psyh.kiev.ua>
4. Історія університетської освіти: виникнення, становлення, розвиток: збірн. наук. праць молодих дослідн. за ред. О. С. Антонової, В. В. Павленко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка. 2013. 308 с.
5. Сисоева С. О., Кристопчук Т. Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика: навчальний посібник. Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне: Овід. 2012. 352 с.

Шестаковська Т.Л., к.е.н

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах розвиток національної економіки значною мірою визначається рівнем конкурентоспроможності системи вищої освіти. Соціально-економічні перетворення в Україні неоднозначно вплинули на конкурентоспроможність вищої освіти. Позитивними є тенденції виникнення нових типів вищих навчальних закладів та розширення їх академічної свободи, реформування державного управління, впровадження нових форм навчання, модернізації спеціальностей та зростання чисельності осіб із вищою освітою. Проте невирішеними залишаються низка проблем щодо функціонування вітчизняної вищої освіти як цілісної конкурентоспроможної системи відповідно до потреб інноваційної національної економіки і суспільства. Динамічний характер соціальних змін, пов'язаних із глобалізацією та ринковою трансформацією економіки нашої країни, орієнтованої на європейські стандарти розвитку та умови життя населення, вимагає подальшого теоретико-методичного осмислення та вироблення нових механізмів державної регуляторної політики в системі організації та управління конкурентоспроможністю вищої освіти в Україні.

Використання системного підходу зумовило необхідність дослідження ряду факторів, які чинять не тільки безпосередній вплив на конкурентоспроможність вищої освіти, але й під час взаємодії генерують певні ефекти, які впливають на всю систему національної економіки. Обґрунтовано, що в умовах інноваційного розвитку економіки в Україні виникає низка освітніх лагів поточного, тактичного і стратегічного рівня: освітньо-виробничий (1-3 роки), освітньо-організаційний (3-5 років), освітньо-науковий (7-10 років) та освітньо-структурний (10-20 років). Найбільш суттєвим з них є саме стратегічний (освітньо-структурний) лаг,